

Olen riikliku kirjandi vastu

Ma olen juba seetõttu riikliku kirjandi vastu, et sõna "riiklik" ja "üleliiduline" on nii mõneski kontekstis sarnased. Selge on ju see, et ministriumami ametnikud tulid sellisele mõttele mujal Euroopas ringi uidades. Kui riiklik see abituriendi lõpukirjand ikka olla saab? Ja kui me lapse lõpukirjandit nii riiklikuks peame, siis peaks ju kõrgkoolide diplomitõid parandama lausa Brüsselis või New Yorgis. Ometigi tehakse seda oma või sõsarülikooli nelja seina vahel. Teiseks ei mõista ma, miks kirjutavad lapsed 25. märtsil, mil leinalipud väljas, paremad kirjandid kui mai lõpus või juuni algul?!

Usaldamatus

Tegu on tõemeeli usaldamatusega. Ja põhased on peaaegu kõik õpetajad. Mind hämmastas 29. oktoobri "Aktuaalses kaameras" esinenud Emakeele Õpetajate Seltsi esidaami Piret Hiisjärve ütetus, et temale oli õpetajate vastuseis üllatuseks. Ma ei tea, kus on Hiisjärvelanud paar viimast aastat, mil oleme vaielnud Õpetajate Lehe veergudel, kui riiklikud need eksamid on või peaksid olema. Kahe aasta eest läks väitlus minu ja Kersti Kaldma vahel lausa kodusõjaks, mis lõppes tookord kirjandite riiklikustajate lüüasaamisega. Peeter Kreitzbergi errumine ajendas kaotajad revanšile. Suures tuhinas unustati kalendrist vaadata, kas 25. märts on rõõmu- või leinapäev.

Mis on riiklik ja mis mitte? Mille poolset on kirjandite indekseerimine ja salastatud hindamine rohkem riiklik kui oma õpetaja hinne oma õpilasele? Viimast nimetatakse individuaalseks lähenemiseks lapsele ja see on alates Rousseau'st euroopaliku pedagoogi-

Koolijuht

Lauri
Leesi

ka alus. Mina tean, milliseid edusamme on teinud aastate vältel minu laps, ja minu hinne minu õpilasele on tuhat korda riiklikum tundmatu komisjoni hindest. Ja miks peaksid seal komisjonis need kõige, kõige olema? Miks peaksin ma just neid usaldama?

Rakverelanna Liivi Heinla muretseb 30. oktoobri Eesti Päevalehes, et väiksemates koolides hinnatakse pahatihti õpilasi üle. No ja mis siis? Nii mõneski poes kaalutakse vorsi alla, ometigi ei hakka riik seetõttu veel üleriigilist keeduvorsti kaalumise keskust looma. Et mõnel õpetajal on oma pailapsed? Kah mul põhjus! Nii mõnelgi ministril on oma pailapsed. Mis siis nüüd teha?

Miks ei või ülikoolid just minu pandud hinnet arvestada? Sest kui ülikool nagunii vastuvõtueksameid ei korralda ja võtab soovijad sisse eeldusel, et küll nad aasta või poolteise pärast välja langevad, siis pole ju mingit tähtsust, kas keegi hindas oma lapse kirjandi üle või mitte. Küll aeg näitab.

Oleksin mina rektor, mina küll seda riiklikku eksamit ei usaldaks. Laps võis tol päeval ka tõbine olla (tütarlastel võib olla halb päev, poisse võis kummitada õudne unenägu, täpselt nii, nagu mais või juuniski).

Ja veel. Aga nüüd juba konkreetne küsimus: mitu kirjandit siis üks keskuse hindaja

ühhe päeva jooksul läbi loeb? Kolm, neli, kaks-teist? Kas ta ongi ainuüksi kirjandite lugeja või teeb ta ka muud tööd? Kui ta teeb muud tööd, on ta siis võimeline õhtusel ajal küllalt teraselt suurel hulgal kirjandeid dešifreerima, on ju igal lapsel oma käekiri? Ja kus ta seda kirjandit loeb, kas keskuses Sakala tänaval või võtab koju kaasa? Aga kui koju kaasa, siis tekib ju samuti kahtlus, et äkki... jne. Võib ju keegi mingi linnukesega oma kirjandi määrgistada...

Näete, kuidas võib lõpmatuseni kahtlustada!

Vana süsteem on odavam

Mul pole midagi selle vastu, et lapse lõpukirjandit "riiklikuks" tituleeritakse, kuid siis tituleeritagu riiklikuks ka mind kui koolijuhti, mina tituleerin riiklikuks oma emakeeleõpetaja. Kui aga mind riiklikuks koolijuhiks tituleerida ei saa, siis tuleb mind lahti lasta ja panna seesugune, keda võib usaldada. Nii on igal erialal. Kui keegi pankur kaotas usalduse, siis ta ju pole peagi enam pankur.

Mulle ei meeldi seegi, et terve armee "keskuse" lugejaid hakkab saama lisapalka, mis on ju meie ühine raha. Vana süsteem on odavam.

Mis puutub laste ülekoormatusse, siis pole nad praeguse mikrosoftide ja internettide ajal sugugi rohkem koormatud kui eelnevad õpilaspõlvkonnad. Ah et kaks korda sunnitakse kirjandit kirjutama? Ma ütlen veel kord: me paneme lapsed vaid õrnas emakeeles oma mõtete avaldama, mis on ju väga meeldiv tegevus. Ja — minu tutvusringkonnas pole ühtki pedagoogi, kes pooldaks riiklikku kirjandit.